

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

5.Bhar.183/2025/13. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2026. március 27. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott1 és társai ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2025. február 28. napján kihirdetett 23.Bf.6419/2024/27. számú ítéletét vádlott3 III. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

E vádlott terhén értékelt vagyon elleni bűncselekmények közül 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntettét [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba) alpont, (5) bekezdés b) pont] bűnsegédként elkövetettnek (tényállás 1. pont), míg az 1 rendbeli ügyvédi visszaélés büntettét a Btk. 285. § (1) bekezdése szerint minősíti (tényállás 4. pont).

A vádlottal szemben – a szabadságvesztés tartamának érintetlenül hagyása mellett – a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét 3 (három) évre, a foglalkozástól eltiltás tartamát ugyancsak 3 (három) évre mérsékli.

Egyúttal a foglalkozástól eltiltás hatályát kizárólag az ügyvédi tevékenységre korlátozza.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét vádlott3 III. r. vádlott tekintetében helybenhagyja azzal, hogy a III. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: okmányszám

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2023. október 11. napján kihirdetett 2.B.20.439/2018/229. számon három terhelt, vádlott1 I. r. és két társa vonatkozásában hozott ítéletet, melyben a másodfellebbezéssel érintett vádlott3 III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli ügyvédi visszaélés büntetében [Btk. 285. § (1) bekezdés], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont, (4) bekezdés b) pont], 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont, (5) bekezdés b) pont], 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba), bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], valamint 1 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]; s ezért öt halmazati büntetésül 2 év börtön fokozatú – végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre és 7 év jogi egyetemi végzettséghez kötött foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtása elrendelése esetére rendelkezett az előzetes fogvatartásban, illetve házi őrizetben töltött idő szabadságvesztésbe beszámításáról, és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, azt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban megjelölve.

[2] Ezt meghaladóan III. r. vádlottat az ellene 1 rendbeli társtettesként elkövetett, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző – és a (2) bekezdés b) pontjának ba) és bc) alpontjára figyelemmel – az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

[3] Döntött még a bejelentett polgári jogi igények egyéb törvényes útra utasításáról és a bűnügyi költség viseléséről.

[4] Az ellentétes irányú – egyrészt a vádhatóság részéről a felmentéssel érintett bűncselekményben is bűnösség megállapítását, részben eltérő minősítést és a büntetés súlyosítását célzó, míg a III. r. vádlott és védője oldaláról az ítélet jogi és ténybeli megalapozatlanságát sérelmező – perorvoslatok folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2025. február 28. napján tartott nyilvános ülésen kihirdetett 23.Bf.6419/2024/27. számú ítéletével vádlott3 III. r. vádlottat érintően az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, őt további 1 rendbeli – helyesen – a Btk. 285. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő ügyvédi visszaélés büntette, valamint 1 rendbeli a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól felmentette. A III. r. vádlott terhén maradó bűncselekmények közül a vagyon elleni bűncselekmények jogszabályi megjelölésénél mellőzte a Btk. 373. § (2) bekezdés b) pontjára, azaz a szabálysértési értékhatárra utalást, az 1. tényállási pontban írt vagyon elleni bűncselekményt a Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba) alpont, (5) bekezdés b) pont szerinti társtettesként elkövetett csalás büntettének, míg az ügyvédi visszaélés büntettét a Btk. 285. § (1) és (2) bekezdése szerint minősítette. A III. r. vádlottal szembeni foglalkozástól eltiltás tartamát 5 évre mérsékelte. Ezt meghaladóan név5 és név6 vonatkozásában a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést mellőzte, és egyebekben – a bevezető részt érintő javítások mellett – III. r. vádlottat érintően az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[5] Az ügydöntő határozat vádlott1 I. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú ítélet kihirdetésével, 2025. február 28. napján, míg vádlott2 II. r. terhelt tekintetében – bekövetkezett halálára figyelemmel – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről és az

eljárás megszüntetéséről rendelkező másodfokú határozat 2025. május 7. napján emelkedett jogerőre.

[6] A másodfokú ítélet ellen – melyet III. r. vádlott és védője tudomásul vett – a kihirdetést követően az ügyészség jelentett be másodfellebbezést a felmentő rendelkezések miatt, a bűnösség megállapítását és a büntetés súlyosítását célzóan.

[7] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.422/2025/4. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal, a felmentő rendelkezéseket már nem sérelmezve, kizárólag a büntetés súlyosítása érdekében tartotta fenn. Utalt arra, hogy a harmadfokú felülbírálat a Be. 618. § (1) és (2) bekezdéseiben, míg a másodfokú ítéletnek a fellebbezéssel nem támadott részei tekintetében a (3) bekezdésben felsoroltakra terjed ki. Ezt követően kifejtette, hogy a másodfokú bíróságnak a bűnösség és a bűncselekmények minősítése kérdésében kifejtett álláspontja helytálló, tévedett viszont, amikor a kettőnél több bűncselekményt elkövető vádlottal szemben az irányadó 7 éves középmértéktől lényeges alacsonyabb tartamban, a büntetési tételkeret alsó határában határozta meg a szabadságvesztést, és akkor is, amikor annak végrehajtását próbaidőre felfüggesztette. Arra is rámutatott, hogy bár a terhére rótt cselekményekben a szerepe kisebb volt, valójában cselekvősege nélkülözhetetlen volt a megvalósításhoz. Azok hosszú időn keresztül, az ügyvédi foglalkozásának felhasználásával történő elkövetése, a sértettek szorult helyzetére is figyelemmel, hosszabb tartamú, végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását tennék szükségessé.

[8] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg akként, hogy a III. r. vádlott szabadságvesztés büntetését a fentiek szerint súlyosítsa, vele szemben közügyektől eltiltás mellékbüntetést is szabjon ki, egyebekben pedig a másodfokú ítéletet hagyja helyben.

[9] A III. r. vádlott védője 2025. december 2-án kelt észrevételében mindenekelőtt azon álláspontjának adott hangot, hogy a felmentő rendelkezéssel szembeni ügyészi másodfellebbezés visszavonása folytán a súlyosítás iránti indítvány a harmadfokú eljárás kereteit és lényegét szétfeszíti.

[10] Emellett azonban fellebbezés hiányában is kifogásolta a bűnösségre vont első- és másodfokú bírósági döntéseket. Ezzel összefüggésben idézett a bünszövetségre, társtetteségre vonatkozó törvényi rendelkezések mellett eseti döntéseket is, melyekre figyelemmel hangsúlyozta, hogy amellet, hogy vádlott3 III. r. vádlott semmilyen jogtalan haszonból nem részesült, ilyen célzat nem vezethette, így csalás tettese/társtettese, de részese sem lehet, ezen túlmenően azonban esetében a bünszövetség megállapításának kritériumai is hiányoznak.

[11] Mindezek miatt, tehát bünszövetség hiányában az 1. tényállási pontban írt cselekmény büntethetősége, melynek elkövetési ideje 2008. november 12., a kerületi rendőrkapitányság pedig 2011. március 17. napján megszüntette a nyomozást bűncselekmény

hiányában, az elévülés még azelőtt, 2016. március 18. napján bekövetkezett, mielőtt újabb eljárási cselekményre, azaz név5 2017. február 17-ei tanúkenti kihallgatására sor került volna. Ezzel összefüggésben felhívta az EBD. 2018.06.B18. számon közzétett eseti döntés elvi tartalmát is, mely szerint a nyomozás megszüntetését követően az elévülési idő eltelte után a gyanúsítottal szemben indított másik büntetőügyben felmerült új bizonyítékra tekintettel nem rendelhető el a korábbi bűnügy nyomozásának folytatása.

[12] A 2. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán arra hivatkozott, hogy az önkormányzatot az ingatlan értékesítése után tényleges kár nem érhet, ez fogalmilag kizárt, ezt vádlott3 megkeresésére válaszul mind a 21 megkeresett önkormányzat kivétel nélkül megerősítette írásbeli válaszában. Emellett név7, bár elképzelhető, hogy nem volt tudatában, pontosan milyen elnevezésű jogügylet történik az általa bérelt ingatlan vonatkozásában, az azonban a lánya, név8 tanú elmondása alapján biztos, hogy a tulajdonosváltás tényével tisztában volt, és bármi is volt fiktív ebben a dologban, attól a jogi konstrukció elérte célját, az édesanyja akaratát fejezte ki. E tekintetben újabb, egyébként nem büntető, hanem ítéltáblai, polgári döntésre utalt, miszerint „az okiratot szerkesztő ügyvédnek a szerződési akarat kialakításában nincs szerepe, feladata arra korlátozódik, hogy a felek ügyleti akaratának megfelelő, a célzott joghatás kiváltására alkalmas okiratot szerkesszen, ennek megfelelően a megbízó szerződési akaratát tükröző üzleti feltételek hátrányos következményei nem háríthatók át az okiratot szerkesztő ügyvédre.” Márpedig álláspontja szerint megtévesztés, jogtalan haszonszerzési célzat és tényleges kár, mint tényállási elemek hiányában III. r. vádlott nem követhette el a 2. tényállási pontban sem a csalás büntetettét.

[13] A teljes és alapos elsőfokú bírósági eljárás minden eljárási cselekménye: a terheltek vallomása, az összes tanú vádlott3-ra vonatkozó tényállításai és ezen alapuló véleményei, az okirati bizonyítékok és a lehallgatások anyaga is kétséget kizáróan alátámasztja az alanyi oldal hiányát igazolja, így védenca a bűncselekményekhez nem nyújthatott szándékosan segítséget, az ügyletekből számára anyagi haszon nem származott, jogtalan haszonszerzésről tudomása nem volt, így bűncselekményt nem követett el.

[14] A büntetés kiszabása vonatkozásában sérelmezte, hogy bár a másodfokú bíróság további bűncselekmények alól mentette fel védencét, ennek ellenére szabadságvesztés büntetését nem enyhítette, habár a felmentés jó esetben enyhítést, de semmiképpen se súlyosítást vonna maga után, ennek ellenére az ügyészség továbbra is végrehajtandó szabadságvesztés kiszabására tett indítványt. A bűncselekmények között eltelt évek azt mutatják, hogy ezek alkalmoszerűek, eseti jellegűek voltak, de semmiképpen nem a 6 éven átívelő folyamatos és rendszeres elkövetés, ahogy azt az ügyészség láttatni akarja. A sértett(ek) szorult helyzetére hivatkozás sem foghat helyt ügyfelénél, mivel az esetleges csalárd szándékról nem bírt tudomással, így a sértett felek rossz anyagi helyzete sem kellett, hogy feltűnjön számára.

[15] Az enyhítő tényezők körében hangsúlyozta: saját háztartásában tartja el nagykorú középiskolai tanulmányokat folytató gyermekét; edzőként dolgozik, munkáját precízen, kiemelkedően végzi, diákjai nagyon szeretik; bűnsegédi bűnrészessége is javára szóló tényező, ahogy az is, hogy ügyvédi tevékenységét több mint 7 évvel ezelőtt, azaz 2018. november 26. napjától a jelen büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette az illetékes ügyvédi kamara, mellyel védencét a büntetőjogi hátrányokon kívül egyéb tényleges hátrányok

is érték, emellett a példátlan időmúlás (az 1. cselekmény óta 18 év telt el), valamint az eljárás elhúzódása.

[16] Összességében indítványozta, hogy az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét vádlott3 III. r. vonatkozásában változtassa meg, őt az ellene emelt vádak alól mentse fel mivel a másodfokú bíróság jogszabályt helytelenül alkalmazott; amennyiben mégsem látna lehetőséget a felmentésre, úgy vele szemben a kiszabott büntetés enyhítését kérte azzal, hogy a másodfokú bíróság által hozott felmentő rendelkezések alapján a belső arányosságra figyelemmel ennek már a másodfokú eljárásban is helye lett volna.

[17] Ezt követően 2026. március 10-én újabb beadványban egészítette ki rendkívül részletesen korábbi észrevételeit. Ennek elején leszögezte, hogy a részbeni fellebbezés visszavonás okán a harmadfokú felülvizsgálat tárgyát III. r. vádlott esetében a tényálláshoz kötöttség mellett az 1., 2. és 4. tényállási pontokban írt cselekmények képezik, mely esetben fellebbezés nélkül is vizsgálja a Be. 590. § (5) bekezdése folytán a harmadfokú bíróság a bűnösségre vont következtetés okszerűségét és a minősítés helytállóságát.

[18] Erre figyelemmel előadta, hogy észrevételében a rögzült tényállás mellett a bünszövetségi elkövetés, mint minősítő körülmény megállapítását illetőleg 2. tényállási pontban foglalt cselekmények minősítését támadja.

[19] A bünszövetség kapcsán ismételten idézte A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontját, melyből kiemelte, hogy a bünszövetség megállapíthatóságának két elengedhetetlen eleme: az előzetes megállapodás és a magasabb fokú szervezettség. Álláspontja szerint ugyanakkor az első- és a másodfokú bíróság a bünszövetséget egyaránt kiterjesztően értelmezte akkor, amikor a szervezettség fokát egyáltalán nem vizsgálta, és nem indokolta, továbbá a védelemnek az egyes cselekmények közötti rendkívül hosszú idővel kapcsolatos érvelését azzal söpörte le, hogy a bünszövetségnek nem feltétele a rövid időközönként történő elkövetés.

[20] III. r. vádlott az irányadó tényállások szerint az azokban sértettként megjelölt személyek megtévesztésében, adásvételre történő rábeszélésében semmilyen módon nem vett részt, az előzetes tárgyalásokat minden esetben terhelttársai bonyolították, feladata pusztán az ingatlan adásvételi szerződések ügyvédi ellenjegyzése volt, amelyek I. r. terhelt tulajdonszerzését rögzítették. Kétségtelen, hogy a 2. tényállási pontban foglalt cselekményről részletesebb tudomással bírt, hiszen név7 képviseletében eljár az önkormányzattal történt adásvételi ügylet során.

[21] Az 1. és a 4. tényállási pontban foglalt cselekmények között 6 év telt el, a 2. tényállási pont szerinti cselekmény ezekhez képest teljesen más jellegű, ugyanis az nem magán, hanem önkormányzati tulajdont érintett; senkit sem kellett meggyőzni az adásvételhez, így azt előre látni, abban előre megállapodni vagy azt magasabb fokon megszervezni nem lehetett. Az természetesen nem feltétele a bünszövetségnek, hogy annak minden részletében megállapodjanak, de a magas fokú szervezettség követelmény. Ezzel szemben a megállapodás körülményeit és részleteit az ítéleti tényállás nem tartalmazza, a harmadfokú bíróság pedig nem csak a tényálláshoz, hanem annak hiányához is kötve van.

Miután a 2. tényállási pontot leszámítva egyik tényállási pont sem tartalmazza hogy az I. r. vagy a II. r. terheltek megállapodását, vagy hogy a sértettek védencét tájékoztatták volna az adásvételi szerződésekben nem szereplő mögöttes megállapodásokról, így a bünszövetség felrovására nem kerülhet sor. Idézte a IV. számú BED 1/b) pontját, valamint a Kúria Bhar. 1857/2015/6. számú eseti döntésben foglaltakat ennek igazolására, utóbbiból kiemelve, hogy az ügy tárgya több alkalommal történt fakitermelés volt, és a Kúria mint harmadfokú bíróság kifejtette, hogy az irányadó tényállás alapján a vádlottak között olyan jellegű szervezetség nem volt kimutatható, amely a bünszövetségben történő elkövetést megalapozná. A bünszövetség tehát magasabb szervezetségi fokú bűnözést jelent, azonban az elévülési időt meghaladó, illetőleg azt megközelítő megállapodások, ha voltak is ilyenek, éppen alacsonyabb fokú szervezetségekre utalnak, amely idegen a bünszövetségtől, bünszövetség hiányában pedig az elévülés vádlott3 III. r. vádlott esetében külön vizsgálandó, és az az 1. tényállási pontban foglalt cselekménynél bekövetkezett, ezért az eljárás megszüntetésének van helye.

[22] A tényállás 2. pontjában foglalt ügylet kapcsán idézte az Alaptörvény B. cikk (2) bekezdését, és ez alapján arra jutott, hogy jogilag az ügylet nem kifogásolható, mert az adásvételi szerződésben nem szerepel elidegenítési és terhelési tilalom. Ebben az esetben a tulajdonjog megszerzésével az új tulajdonos a Ptk. alapján teljes körű rendelkezési jogot kap az ingatlan felett, ami magában foglalja akár az ingatlan azonnali továbbértékesítését is. Az, hogy a piaci ár a duplája vagy többszöröse a kedvezményes árnak, önmagában nem teszi jogellenessé az ügyletet, az önkormányzati lakások eladása során a kedvezmény mértékét helyi rendeletek határozzák meg, és a törvényi szabályozás lehetővé teszi a piaci ár alatti értékesítést bérlők részére. Bár erkölcsi vagy politikai szempontból felmerülhet a nyereszkesedés, ez, amennyiben az önkormányzat mulasztása vagy tudatos döntése miatt nem élt az elidegenítési tilalom bejegyzésének lehetőségével a szerződésben, jogállami és piacgazdasági körülmények nem minősülhet bűncselekménynek. A jogállamban ugyanis mindent szabad, amit a törvény nem tilt, és mivel jelen esetben a szerződés sem tiltja az eladást, a bérlő jogszerűen használja ki a piaci lehetőséget.

[23] Minden alapot nélkülöz a másodfokú bíróság azon okfejtése szerinte, hogy név7 nem tudott volna arról, hogy a csere érdekében a bérlakását meg kell vásárolni, majd mivel pénze nem volt azt el kell adni. Nevezett teljes cselekvőképességgel rendelkező állampolgár volt, tudta, hogy adásvételi szerződéseket ír alá, amelyek az akaratával mindenben megegyeztek. A név7 képviseletét vállaló III. r. vádlott akkor tagadhatta volna meg a közreműködést, ha valamilyen jogszabályban tiltott ügyletet észlel. A jogszabályok ezt a megoldást nem hogy nem tiltják, hanem kifejezetten megengedik, a korabeli jogügyletek idején a bérlakások bérlői többségének nem volt pénze, azokat többnyire évtizedes részletekben vagy különböző kölcsönökből vásárolták meg, semmilyen jogszabály nem tiltotta, hogy a bérlők akár magánszemélytől is igénybe vegyenek anyagi eszközöket, avagy a megvásárolt lakást nyomban értékesítsék lakottan vagy úgy, hogy abból megfelelő cserelakás esetén kiköltöznek. Az irányadó tényállás szerint ez utóbbi történt. Köztudomású tény, hogy a megvásárolt bérlakások többségét a volt bérlők rövid időn belül értékesítették elidegenítési és terhelési tilalom hiányában. Az önkormányzatok a későbbiek során a nyereszkesedés megakadályozása érdekében vezettek be tilalmat. A védő álláspontja szerint az ügyészség, az első- és a másodfokú bíróság is a régi szocialista, a jogállamiság elvével összeegyeztethetetlen Alaptörvény-ellenes elveket visszaható hatállyal alkalmazva kérte számon a védencén, hogy miért nem tagadta meg az adásvételi szerződés ellenjegyzését, ugyanakkor egyetlen jogszabályt sem jelöltek meg, melyre hivatkozva azt megtagadhatta

volna. A sértett ugyanis azért akarta megszerezni az általa lakott bérlakás tulajdonát, hogy azt értékesítve az I. r. terhelt részére kis rezsijű bérlakáshoz jusson, mindezt úgy kívánta megoldani, hogy neki ez pénzbe ne kerüljön, az I. r. vádlott a tényállás szerint több millió forintot fizetett azért, hogy név⁷ akaratának megfelelően ilyen ingatlanhoz jusson, és a sértett azt a haláláig boldogan használta. Mindezek alapján a 2. tényállási pontban foglalt társtettesként elkövetett csalás büntette miatti vád alól a védenccé felmentését indítványozta.

[24] A 4. tényállási pontban írt cselekményt a fentiek értelmében a bünszövetség mellőzésével enyhébben kérte minősíteni.

[25] A büntetés kiszabása kapcsán túlnyomórészt megismételte a korábbi észrevételében foglaltakat, enyhítő körülményként utalt az időközben már egyetemi hallgató fiáról történő gondoskodására, az asztali teniszező edzőként végzett kiemelkedő munkájára, a 4. tényállási pontban foglalt cselekménynél a kár a minősítéshez szükséges alsó határhoz közeli összegére, arra, hogy nem volt tudomása a háttér ügyletekről, a bűnsegédi minőségére, és arra, hogy a kamarai felfüggesztés miatt már 8 éve nem tudja az ügyvédi hivatását végezni. Hangsúlyozta végül az időmúlást, valamint, hogy közel 10 éve áll a büntetőeljárás hatálya alatt. Mindezek alapján kérte, hogy a harmadfokú bíróság ügyfelével szemben szabadságvesztés helyett pénzbüntetést szabjon ki, emellett a foglalkozástól eltiltás büntetést mellőzze, tekintettel arra, hogy a fentiekben hivatkozott nyolc évi felfüggesztés tartama meghaladja a másodfokon kiszabott 5 éves foglalkozástól eltiltást.

[26] vádlott³ III. r. vádlott is nyújtott be észrevételt, melyben továbbra is a felmentését kérte valamennyi terhére rótt bűncselekményben, állítva, hogy mindent a felek aratának megfelelően foglalt szerződésbe. Majd egyenként elemezve a tényállási pontokat, lényegében az eljáró bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét kritizálta.

[27] Az 1. tényállási pontban szerinte az első- és másodfokú bíróság is adós maradt annak kifejtésével, hogy mely magatartásával valósította meg a csalás büntettét, abból ugyanis, hogy esetlegesen nem beszélt a sértettel, és az sem vele, tudattartalmára, szándékára következtetést vonni nem lehet, ahogy a terhelték előzetes egyeztetéssel kapcsolatos állítások mögött sem talált bizonyítékot. E cselekménynél a védőhöz hasonlóan a bünszövetség hiánya miatt az elévülést, sőt a „res iudicata”-t is felvetette.

[28] A 2. tényállási pont kapcsán, miután a önkormányzat¹ volt a sértett, már a tévedésbe ejtés objektív lehetőségét is megkérdőjelezte, rámutatva, hogy jogi személyt nem lehet megteveszteni. Sérelmezte továbbá, hogy név⁷ sértett vonatkozásában a másodfokú bíróság is összemosta a vételi akarat/szándékot és a teljesítőképességet. Állítása szerint alap nélkül fogadta el a sértett lányainak azon tanúvallomását, mely szerint édesanyjuk nem tudott az ingatlan megvételéről, miután magánokiratba foglaltan egyeztek bele abba, hogy édesanyjuk azt egyedül vásárolja meg. Emellett szerinte a 25.706.639 Ft az nem kár, hanem elmaradt haszon volt.

[29] A 4. tényállási ponttal összefüggésben ugyanúgy azt állította, hogy nem követett el csalást, hiszen az általa ellenjegyzett szerződés mindenben a felek akaratának megfelelt, és

amennyiben elfogadjuk a tanúk azon állítását, hogy többször voltak olyan helyzetben, hogy visszavásárolják az ingatlant, akkor nem rajta múlt, hogy azt nem tették meg.

[30] Végül kritizálta a szakértők tevékenységét, miután álláspontja szerint „asztal mellől” nem voltak abban a helyzetben, hogy az ingatlanok állapotára figyelemmel a forgalmi értékét megalapozottan rögzítsék.

[31] Arra utalt, hogy az ügyéből az tűnik ki, hogy nemcsak a polgári ítéletek, de a jogszabályi kógens rendelkezések, a tények, bizonyítékok sem kötötték az eljárt bíróságokat. Szerinte kizárólag ellentmondásos sértetti vallomásokra alapítottn, egyéb tényeket figyelmen kívül hagyva ítéletet hozni, ezáltal ártatlan, tisztességes életet tönkretenni, lelkiismeretlen eljárás.

[32] A nyilvános ülésen az ügyész a fellebbviteli főügyészségi átiratban foglaltakat fenntartotta, annak lényegét foglalta össze.

[33] A védő is a perbeszédét az írásbeli tartalommal egyezően terjesztette elő, emellett kifogásolta a másodfokú ítélet tényálláskorrekció körében tett megállapításait. Az enyhítő tényezőknél pedig már nemcsak védenca kamarai tagságának felfüggesztésére, hanem annak megszűnésére hivatkozott, mint olyan tényezőre, mely őt a büntetőjogi hátrányokon felül érte.

[34] vádlott3 felszólalásában és utolsó szó jogán is ártatlanságát hangsúlyozta. Annak adott hangot, hogy a nyomozó hatóság, ügyészség és a bíróság téves koncepciójának áldozata, holott az ő lelkiismeretét semmi nem terheli. Álláspontja szerint az Ügyvédi törvény előírásának megfelelően járt el akkor és azt megelőzően is, mint mindig a hivatása gyakorlása során, azaz a felek szerződéses akaratát foglalta írásba. Az Ügyvédi törvény semmilyen előírást nem tartalmazott, hogy arról, mármint a szerződéses akaratról milyen módon, időintervallumon keresztül kellene meggyőződnie. Az egyetlen különbség az eljárás tárgyát képező ügyletekben az volt, hogy az egyik fél, a megbízója jogban jártas személy, maga is ügyvédként tevékenykedett. Ellenjegyzésére a jogszabály előírása miatt volt szükség. Hangsúlyozta azt is, hogy a kérdéses ügyletek után egyébként felé senki nem jelzett problémát, az esetleges mögöttes szándékot vele egyik fél sem osztotta meg. Értetlenül állt a büntető és polgári bíróságok eltérő logikája előtt, melyből ő azt szűrte le, hogy a büntető ügyekben – legyen az bármilyen ellentmondásos – a sértett tanúvallomása az egyedül releváns. Mégis remélte, hogy a harmadfokú bíróság valamennyi bizonyítékot értékeli, és ez a felmentéséhez vezet.

[35] Az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezése nem vezetett eredményre, ahogy a védelem eljárás megszüntetését, felmentést célzó, harmadfokú eljárásban előterjesztett indítványa sem.

[36] A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság megállapította, hogy az ügyben a másodfellebbezés lehetőségét vádlott3 III. r. vádlottat érintően a Be. 615. § (1) bekezdése és

(2) bekezdés a) és b) pontja megnyitotta, miután a másodfokú bíróság az elsőfokon bűnösnek kimondott III. r. vádlottat két – a többivel valóságos anyagi halmazatban álló – bűncselekmény vonatkozásában felmentette, ezáltal az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntést hozott.

[37] Az ítéltábla a harmadfokú eljárás keretében a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja, b) pontja és (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság e terheltet érintő azon rendelkezéseit, illetve részét bírálta felül, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, továbbá az első- és másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül, hogy ki milyen okból fellebbezett. A (2) bekezdés alapján a döntése kiterjedt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező ítéleti rendelkezésekre, illetve ilyen rendelkezések meghozatalának szükségességére is. Ugyanakkor az ügyészi fellebbezés módosított tartalmára tekintettel a Be. 618. § (4) bekezdése szerint a részfelmentő rendelkezések, azok helytállósága már nem képezte a harmadfokú felülbírálat tárgyát, ahogy a Be. 619. § (4) bekezdése értelmében az irányadó tényállás megalapozottsága sem volt vizsgálható.

[38] Ez utóbbi miatt külön is megjegyzendő, hogy bár a védelem többször hangsúlyozta, hogy az első- és másodfokú bíróság tényállításait nem támadja, azonban a védő, de főként III. r. vádlott észrevételében írtak a harmadfokú korlátozott felülbírálat kereteit egészen nyilvánvalóan túllépik. A felmentést célzó indítványok az irányadó tényállásban rögzítettekkel ellentétes tudattartalomról indultak ki, ezen indítványok a tudati tények, kárösszeg tekintetében tehát eltérő tények rögzítését tették volna szükségessé, mely értelemszerűen kizárt olyan harmadfokú eljárásban, melyben a tényállás megalapozottsága nem vizsgálható.

[39] Ezt meghaladóan is a jogi szakvizsgálattal rendelkező III. r. terhelti beadványban szerepeltek olyan megjegyzések, amelyek nemcsak a harmadfokú eljárás, de a védekezési jog határait is feszegették.

[40] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az eljáró bíróságok a (bizonyítási) eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatták le. Ahogy a törvényszék, úgy az ítéltábla sem észlelt az ügydöntő határozatok hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti továbbá a Be. 609. § (1), (2) bekezdése szerinti eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemi elbírálását kizárta volna, ilyenre egyébként a felek – egy kivétellel – nem is hivatkoztak.

[41] A védő az 1. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán irathűen hivatkozott a büntethetőség elévülése, pontosabban annak megszakadása szempontjából releváns időpontokra, ez azonban III. r. terhelt esetében – a harmadfokú bíróság szerint is helytálló bünszövetség mint minősítő körülmény fennállása okán – sem eredményezhette a csalás büntette büntethetőségének elévülését, tehát a büntetőeljárás megszüntetése fel sem merülhetett.

[42] A III. r. vádlott által felvetett „res iudicata” pedig végképp minden jogi és ténybeli alapot nélkülöz, a Be. 567. § (1) bekezdés b) pontja szerinti eljárás megszüntető ok fennállását, a korábbi jogerős elbírálást ugyanis, a Be. 1. § és 4. § (3) bekezdésében írtakat is figyelembe véve, kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata eredményezheti. Sem a bírósági eljárás, sem pedig a vád törvényességét nem kérdőjelezi meg az olyan cselekmény miatti büntetőjogi felelősségre vonás, vánév¹³lés, mely tekintetben korábban nyomozás megszüntető határozat született.

[43] Az elsőfokú ítéletnek a másodfokú határozatban kiegészített, aktualizált Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja szerinti része, azaz vádlott³ III. r. vádlott személyi körülményeire, előéletére vonatkozó adatok az ügyiratok tartalma és III. r. vádlott nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján azzal helyesbítendő, pontosítandó, hogy a terhelt intézőbizottsági tagságból eredő tiszteletdíja 250.000 forint, eltartott nagykorú gyereke pedig már felsőfokú tanulmányokat folytat, és ügyvédi kamarai tagsága 2026. márciusától megszűnt.

[44] A tényállás megalapozottsága nem volt vizsgálható, az indokolási köteletségének pedig – az adott eljárási forma által megszabott jogszabályi keretben – mindkét eljárás bíróság eleget tett.

[45] Az irányadó tényállásból a harmadfokú felülbírálat alá tartozó (azaz a III. r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapításához vezető) cselekmények tekintetében az eljárás bíróságok okszerű következtetést vontak a III. r. terhelt bűnösségére, a cselekmények minősítése is túlnyomórészt megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek.

[46] Mindenekelőtt azonban a vádlotti és védői észrevételekben írtakra figyelemmel azt kellett leszögezni, hogy helyes volt az 1., 2. és 4. tényállási pontban írt cselekmény család büntettekénti értékelése.

[47] A tényállásban rögzítettek szerint III. r. vádlott terhelt társai megtévesztéséről, csalárd szándékáról tudomással bírt (e következtetésre a bíróságokat az ügy körülményeinek, a személyi bizonyítékoknak, okirati bizonyítékoknak /pl.: lefoglalási jegyzőkönyvek, polgári perek adatai, melyek egyebek mellett azt is igazolták, hogy az 1. tényállási pontban írt cselekménnyel összefüggésben a sértett már a további bűncselekmények elkövetését megelőzően polgári pert indított/, és nem utolsósorban a titkos adatszerzés eredményeinek összetett értékelése vezette), ebből pedig III. r. terhelt vonatkozásában is következik tárgyi okozatosság mellett az alanyi oldal fennállása. vádlott³ III. r. vádlott a tényállás szerint azzal a tudattal működött közre az adásvételi szerződések készítésében, ellenjegyzésében, benyújtásában, hogy azok legalább egyik fél (jellemzően I. r. terhelt) részéről eltérő szerződéses akaratot lepleznek, és az okiratokkal I. r. és II. r. terhelt számára a család bűncselekményének elkövetését teszi lehetővé. Ezzel pedig a III. r. vádlott nemcsak az elkövetéskor hatályos, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (rég¹i Ügyvédi tv.) okiratok ellenjegyzésére vonatkozó szabályait szegte meg, de egyben vagyon elleni bűncselekményt is (tettesként illetve részesként) megvalósított.

[48] A régi Ügyvédi tv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint az okirat ellenjegyzésével az ügyvéd bizonyítja, hogy az okirat a felek kinyilvánított akaratának és a jogszabályoknak megfelel. A régi Ügyvédi tv. 1. § (1) bekezdése alapján az ügyvéd a hivatásának gyakorlásával – törvényes eszközökkel és módon – elősegíti megbízója jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését. A (3) bekezdés szerint az ügyvéd nem működhet közre, ha az a hivatásával nem egyeztethető össze, így különösen, ha a közreműködését olyan jogügyletbe kéri, amely jogszabályba ütközik, vagy jogszabály megkerülésére irányul.

[49] A III. r. vádlott az ügyvédi hivatás gyakorlására vonatkozó ezen általános szabályokat azért sértette meg, hogy I., II. r. terheltek jogtalan haszonszerzését, csalárd cselekményét elősegítse, ahhoz hozzájáruljon. A régi Ptk. 205. § (2) bekezdése szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. A régi Ptk. 207. § (5) bekezdése értelmében a felek titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. A színlelés kétoldalú, tudatos magatartás, amikor a felek közös akarata irányul arra, hogy ne azt a szerződést kössék meg, amely egymás közt kifejezett jognyilatkozataik alapján keletkezik. Egyoldalú „színlelés” tehát nem létezik, az már minden esetben a szerződéses partner megtévesztését jelenti.

[50] Az ügy jellegzetességét, és erre figyelemmel III. r. terhelt szerepének kiemelt jelentőségét az adja, hogy az általa szerkesztett, ellenjegyzett szerződésekben a felek között eltérő tapasztalatuk, jogi ismeretük, egzisztenciális helyzetük miatt jelentős egyenlőtlenség, különbség mutatkozott, értelemszerűen ügyvéd hivatásánál fogva egyébként is bizalmat élvező I. r. terhelt javára. A sértettekben (pontosabban a vele szerződő felekben) az volt a közös, hogy eltérő okokból kifolyólag, aktuális szorult anyagi helyzetük miatt I. r. terheltet, mint ügyvédet keresték fel tanácsért, útmutatásért, aki azonban e személyekkel nem ügyvédi tevékenység ellátására vonatkozóan létesített szerződéses kapcsolatot. Ez pedig már magában hordozta nevezettek áldozattá válásának kockázatát, mely csak a szerződéseket szerkesztő, okiratot ellenjegyző ügyvéd (III. r. vádlott) rendkívül körültekintő, alapos eljárásával lett volna elkerülhető, közreműködése tehát korántsem formális volt. A kötelező ügyvédi ellenjegyzést előíró jogszabályi rendelkezések nem öncélúak, azokat az ellenjegyzés háttérében álló többlet-törvényességi garancia szükségessége indokolta. Kétségtelenül nem volt és jelenleg sincs arra vonatkozóan kötelező előírás, hogy mily módon kell az ügyvédnek az ellenjegyzés előtt arról meggyőződnie, hogy a szerződés a felek akaratának megfelel, az nem ütközik jogszabályba vagy nem jár együtt a jogszabály megkerülésével, ez irreális elvárás lenne. Ez a szerződések jellege, a szerződő felek személye folytán ugyanis egyedileg változhat. A sértettek (pontosabban az I. r. terhelttel szerződő személyek, mert a 2. tényállási pontban a kettő nem volt azonos) nagykorúságára, a jogi szaknyelven megfogalmazott nyilatkozatok, szerződések aláírására, és kizárólag ebből a szerződés tartalmának teljeskörű ismeretére, akaratuknak megfelelő voltára hivatkozás III. r. terhelt részéről nyilvánvalóan nem foghat helyt, és amennyiben az nem a tudatosan megválasztott védekezési taktika része lett volna, az ügyvédi hivatásra való alkalmasságát is kétségessé tenné. Ezt meghaladóan a büntető és polgári bizonyítás eltérő elveivel kapcsolatban kifejtett érvei sem helytállóak, és nemcsak azért, mert a büntető perre vonatkozó megállapításban jelentős csúsztatások voltak tetten érhetők (büntető ügyben elegendő a sértett vallomása, bármilyen ellentmondásos is), de azért sem, mert a polgári eljárásokban sem kizárt a tudattartalmat illetően az okiratokkal szembeni eredményes bizonyítás, főként, ha a szerződéskötést megelőző visszás körülmények nem pusztán egyedi ügyletben mutathatók ki. vádlott3 III. r. vádlott a felek közötti fenti

egyenlőtlen helyzettel és azzal is tisztában volt, hogy I. r. terhelt adott körülmények közötti többszöri ingatlanszerzése nyilvánvalóan átlépi a tisztesség, törvényesség határait; az általa tanúsított magatartás, azaz a szerződések I. r. terheltre egyoldalúan kedvező, a szerződéses partnerekre viszont hátrányos rendelkezések kérdés nélküli ellenjegyzése, a földhivatalnál (önkormányzatnál) a tulajdonosváltás bejegyzése érdekében történő eljárása pedig kétségtelenül azt mutatja, hogy terhelt társa jogtalan előnyszerzését kívánta maga is elérni, elősegíteni.

[51] A 2. tényállási ponttal kapcsolatos vádlotti, védői érvelések sem foghattak helyt, már csak azért sem, mert az irányadó tényállás tartalmazza, hogy név7 – annak ellenére, hogy erre vonatkozó dokumentumokat aláírta – nem volt tisztában azzal, hogy III. r. vádlott a nevében a mintegy 27 millió forint értékű ingatlan megváltását kezdeményezi, ahogy azzal sem, hogy a bérlői pozíciója miatt a tulajdonszerzése töredék áron, 1.993.361 forint ellenében megy végbe, és hogy ő e tulajdonjogot úgy ruházza át, hogy annak tényleges ellentételezése csupán egy kisebb lakás bérleti jogának név8 általi megszerzése lesz. A önkormányzat1 részéről az ügyletet engedélyező alkalmazott pedig abban volt tévedésben, hogy a lakás tényleges megvásárlója nem a bérlő, hanem az I. r. terhelt, aki a fentiek szerinti kedvezményes vételár fejében történő tulajdonszerzésre nem lenne jogosult. Az a körülmény pedig, hogy név7 haláláig nem érezte magát megtévesztettnek, illetve a önkormányzat1 kárt szenvedettnek (bár a III. r. vádlotti megkeresés megfogalmazása meglehetősen félrevezető volt) nem a bűncselekmény megvalósulásának, hanem csupán e személyek ügylettel, annak körülményeivel kapcsolatos ismereteinek hiányára utal. A III. r. terhelt okfejtése miatt a harmadfokú bíróság arra is rámutat, hogy évtizedek óta egységes a joggyakorlat abban, hogy a család bűncselekményénél a megtévesztett és sértett személye elválhat, sőt, amennyiben a sértett jogi személy, el is kell, hogy váljon.

[52] A kár pedig az ingatlan forgalmi értéke és a kizárólag a bérlőt megillető kedvezményes vételár közötti különbség. A vagyonban bekövetkező értékcsökkenés ugyanis nemcsak azt jelenti, hogy valakinek a birtokában lévő vagyonában következik be tényleges értékcsökkenés, hanem azt is, ha az őt megillető, számára biztosított vagyont, jelen esetben ingatlant valaki – a bérlőknek biztosított kedvezményes ingatlanvásárlás lehetőségével jogtalanul élve – elvonja tőle (BH2021.130).

[53] A III. r. vádlott és védője adott ügylet kapcsán érthetetlenül a piacgazdaság működését, a szerződéskötés szabadságát hozta fel, az eljáró bíróságokat „begyöpösödött, szocialista gondolkodásmóddal, a vonatkozó jogszabályi háttér ismeretének hiányával” vádolva, nem észlelve, hogy az önkormányzati lakások bérlő általi megvételénél pont nem piacgazdasági, hanem jóléti nonprofit szempontok érvényesülnek. Ez ugyanis jogállami berendezkedésben az önkormányzat részéről nem más, mint rászorultsági alapú, a (kedvezőtlen egzisztenciális helyzetű) bérlői életkörülményeinek emelését célzó, és emiatt csak őket megillető vissza nem térítendő támogatás, melynek célja, hogy ily módon őket rendkívül kedvezményes vételáron a lakhatásukat biztosító ingatlan tulajdonhoz segítse, és ezáltal a jövőben ne szoruljanak önkormányzati bérlakásra (így mérsékeljék lakhatási kiszolgáltatottságukat). A kedvezményes vételár mögött meghúzódó tulajdonosi szándék pedig nyilvánvalóan nem teljesül, ha az ingatlan vevője már eleve nem a bérlő név7, hanem az I. r. terhelt, és az egymás utáni szerződések is csupán ennek leplezése, a törvényesség látszatának fenntartása miatt kötöttek. Erre figyelemmel a bűncselekmény megvalósulása szempontjából nem bír jelentőséggel, hogy az ingatlan értékesítésekor az önkormányzat elidegenítési és terhelési tilalmat nem kötött ki, az ugyanis a megelőző, család törvényi

tényállásába illeszkedő magatartások máskénti értékelését nem eredményezhette. A teljesség igénye érdekében jegyzi meg az ítéltábla, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom egy biztosíték, a jogintézmény rendeltetése jellegéből adódóan rendszerint a már korábban is jogszerűtlen magatartások megelőzése, az ilyen cselekmények elleni minél hatékonyabb fellépés.

[54] A bűnszövetség mint minősítő körülmény felrovására valamennyi családi cselekményt illetően helytállóan került sor, az első- és másodfokú bíróság a tekintetben indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette. Ezen érvelés helyesbítése, kiegészítése a terhelti és védői beadványok tartalma alapján sem vált szükségessé. A terheltek által tanúsított magatartások ismétlődése, az állandósult, időben, térben és jellegüket tekintve is egymásra épülő szerepek, továbbá a szerződéskötés körülményeiben, a szerződő felek személyében tetten érhető azonosságok egyértelműen és szükségszerűen szándékos bűncselekmények szervezett elkövetésében való előzetes megállapodásra utaltak. A szerződések tárgya, az ügyletkötés körülményei egészen nyilvánvalóan nemcsak az I. és II. r. (ahogy azt a titkos adatszerzés anyaga is igazolta), de a tevékenységét tekintve ehhez szervesen kapcsolódó III. r. terhelt részéről is előzetes egyeztetést, tervezést igényelt, ennek hiányában a tényállásban tükröződő gördülékeny végrehajtás nem lett volna lehetséges.

[55] A másodfokú bíróság az 1. tényállásban írt csalás büntette tekintetében III. r. vádlott terhére – a rendelkező rész megfogalmazásából nem egyértelműen – társtettesi elkövetést állapított meg, mely az indokolásból kitűnően vélhetően elírás volt, ezért az 1. tényállási pontot érintően az ítéltábla a csalás elkövetői alakzatát ennek megfelelően bűnsegédi bűnrészességre helyesbítette, pontosította.

[56] További módosítás az ügyvédi visszaélés büntettének minősítése tekintetében vált szükségessé, melynél az elsőfokú bíróság foglalt el helyes álláspontot. A Btk. 285. § (2) bekezdésében foglalt minősített eset az elkövető speciális alanyiságára és az igazságszolgáltatás zavartalan működéséhez fűződő társadalmi érdek fontosságára figyelemmel előrehozott büntetőjogi védelmet állapít meg arra az esetre, ha az ügyvéd a hivatásából folyó kötelezettségét haszonszerzés végett szegi meg. Ez az előrehozott védelem a magasabb büntetési tétellel történő fenyegetettségre figyelemmel magába olvasztja a jogtalan hátrány bekövetkezte, illetve az ebben megnyilvánuló jogtalan haszon megszerzése esetén megvalósuló vagyon elleni bűncselekményt (jelen esetben a csalást) mindaddig, amíg annak büntetési tétele az ügyvédi visszaélés Btk. 285. § (2) bekezdésében foglalt minősített eset büntetési tételét, az egytől öt évig terjedő szabadságvesztést meg nem haladja. Abban az esetben azonban, ha a vagyon elleni bűncselekmény büntetési tétele az ügyvédi visszaélés minősített esetének büntetési tételét meghaladja, a csalás bűncselekménye az ügyvédi visszaélés Btk. 285. § (1) bekezdésében megjelölt alapesetével áll valós alaki halmazatban. Ennek az az oka, hogy amennyiben az ügyvéd esetében a kötelezettségszegés mellett nem csupán a haszonszerzési célzat, hanem a tényleges hátrány bekövetkezte és az ebben megnyilvánuló haszon a tévedésbe ejtés és károkozás következményeként megjelenik, a haszonszerzési célzat és a ténylegesen megszerzett haszon ugyanazon körülmény kétszeres értékelését jelentené. Mindezek alapján megállapítható, hogy a 4. tényállási pontban a kétszeres értékelés tilalma folytán a jelentős kárt okozó, bűnszövetségben elkövetett csalás büntette és az ügyvédi visszaélés büntette Btk. 285. § (1) bekezdésében meghatározott alapesetének halmazata volt megállapítható (BH2021. 158., BH2022. 3.).

[57] A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket a törvényszék túlnyomórészt helyesen vette számba. További enyhítő tényező ugyanakkor az 1. tényállási pontnál a kár minősítést megalapozó jelentős érték alsó határához közeli, azt alig meghaladó összege is, ezen kívül az időmúlás nyomatékát a másodfokú ítélet kihirdetése óta eltelt több mint egy év tovább növelte. Ugyanakkor, bár a másodfokú bíróság nyomatékos súllyal vette figyelembe a III. r. vádlott javára is enyhítő körülményként az időmúlást, elmaradt annak értékelése, hogy ebből tetemes tartam az elsőfokú bírósági eljárás elhúzódásából tevődött ki. Míg az időmúlás semmi mást nem értékel, mint a bűncselekmény elkövetésétől eltelt idő hosszát, az eljárás elhúzódása a büntetőügyben eljáró hatóság oldalán felmerült okra vezethető vissza. Ennek jelentőségét mutatja, hogy a 2/2017. (II. 10.) AB határozat alkotmányos követelményként rögzíti, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét. Ez az alkotmányos követelmény jelenik meg a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontjában is. Adott ügyben ezt még hangsúlyosabbá teszi, hogy a büntetőeljárás teljes ideje alatt a III. r. terhelt – a büntető ügyre figyelemmel történt felfüggesztése (és jelenleg kamarai tagságának megszüntetése) miatt – ügyvédi tevékenységet nem láthatott el.

[58] A másodfokú bíróság helyesen mellőzte az enyhítő tényezők köréből III. r. vádlott büntetlen előéletét, miután a büntetlen előélet az ügyvédi hivatás gyakorlásának feltétele, ellenben a kétszeri értékelés tilalma folytán nem szolgálhat a terhére, hogy a cselekményeket e foglalkozás felhasználásával valósította meg.

[59] A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK véleményben foglaltakkal összhangban állóak azon ítéleti megállapítások is, melyek szerint a nehéz életkörülmények között élő, s így kiszolgáltatottabb sértettek sérelmére történt elkövetés súlyosító tényező, ezt a védelem tehát alaptalanul kifogásolta.

[60] Az így kiegészített, helyesbített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve, a másodfokú bíróság a büntetéskiszabási elvekkel és büntetési célokkal összhangban választotta meg az alkalmazott büntetési nemeket.

[61] A büntető törvény irányadó rendelkezései alapján – miután a korlátlan enyhítés feltételei, illetve az 1. rendbeli csalás büntetében a társtettesi elkövetői minősége miatt a kettős leszállás lehetősége sem áll fenn – szabadságvesztéstől eltérő büntetési nem alkalmazása kizárt. Emellett az ítéltábla a III. r. vádlott terhére rótt bűncselekmények jellege, a tárgyi súlyt fokozó tényezők, így a sértettek kiszolgáltatottabb helyzete, a többszörös halmazat miatt az elévülési időt meghaladó időmúlás ellenére sem látott alapot az enyhítő szakasz alkalmazására. A bűnösség körének másodfokú eljárásban történt szűkülésére, a több mint 10 éves időmúlásra és az eljárás elhúzódására tekintettel ugyanakkor a büntetési tételkeret minimumában meghatározott szabadságvesztés tartamának felemelése, a büntetés súlyosítása fel sem merülhetett. Az ítéltábla osztotta az első- és másodfokú bíróságnak a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztését megalapozó érveit is, azt, hogy a bűnösségi körülmények közül az időmúlásnak és az eljárásnak elhúzódásának van olyan kiemelt

jelentősége, mely miatt az egyéni megelőzés előtérbe kerül, és ez III. r. terhelt esetében nem alapozza meg tényleges szabadságelvonnással járó büntetés kiszabását. Sőt, a harmadfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a próbaidő tartamában nem jutott kellően kifejezésre a bűnösségi kör szűkülése, ahogy az elsőfokú ítélet meghozatala óta bekövetkezett további mintegy két és fél éves időmúlás sem, ezért azt 3 évre leszállította.

[62] Az első- illetve másodfokú bíróság a pontosan felhívott jogszabályhely alapján törvényesen határozta meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát, a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ahogy törvényesen rendelkezett az előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött idő beszámításáról is.

[63] III. r. vádlott részéről a cselekvősege, foglalkozási szabályainak megszegését, annak következményeit illetően a belátás teljes hiánya a harmadfokú bíróság álláspontja szerint is mellőzhetetlenné teszi a büntetési célok érvényesülése érdekében a Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontjára alapított foglalkozástól eltiltás büntetési nem alkalmazását. Nem hagyható viszont értékeletlenül az a tény, hogy a felfüggesztés eredményeképpen ügyvédi hivatását a büntetőeljárás megindításával összefüggésben már 2018. novembere óta nem gyakorolhatja, és emiatt a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét meghaladó tartamú foglalkozástól eltiltás nem indokolt, ezért azt az ítéltábla 3 évre mérsékelte. Emellett az első- és másodfokú bíróság indokolatlanul tág körben határozta meg az eltiltással érintett foglalkozást. vádlott3 kizárólag az ügyvédi hivatás szabályainak megszegésével valósította meg a bűncselekményeket, a foglalkozástól eltiltás büntetési nem minden jogi egyetemi végzettséghez kötött foglalkozásra kiterjesztése indokolatlan, a büntetőeljárás lezárultával a társadalomba visszailleszkedését aránytalanul elnehezíti, ezért az eltiltást a harmadfokú bíróság az ügyvédi foglalkozásra szűkítette.

[64] A másodfokú ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

[65] A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét vádlott3 III. rendű vádlottat érintően a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyéb e terheltet érintő törvényes rendelkezéseit pedig – annak helyes indokainál fogva – a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2026. március 27.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

dr. Raczkó Katalin s. k.,

dr. Cserni János s. k.,

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Bf.6419/2024/27. számú ítélete vádlott3 III. r. vádlott tekintetében a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.183/2025/13. számú ítéletében írt változtatással 2026. március 27. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2026. március 27.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Moncz Tímea

tisztviselő